

Prædiken 4. søndag efter Helligtrekonger uden nadver
v/Beth Marie Larsen Hagemann

Vil I rejse jer og høre dette hellige evangelium som evangelisten Matthæus skriver:

Korsvar:

Straks efter nødte Jesus disciplene til at gå om bord i båden og tage i forvejen over til den anden bred, mens han selv sendte skarerne bort. Da han havde sendt skarerne bort, gik han ene op på bjerget for at bede.

Og da det var blevet aften, var han alene dér.

Båden var allerede mange stadier fra land og kæmpede med bølgerne, for vinden var imod. Men i den fjerde nattevagt kom han til dem, gående på søen.

Da disciplene så ham gå på søen, blev de skrækslagne og sagde: »Det er et spøgelse,« og de skreg af frygt.

Og straks talte Jesus til dem og sagde: »Vær frimodige, det er mig, frygt ikke!«

Men Peter sagde til ham: »Herre, er det dig, så befal mig at komme ud til dig på vandet.« Han sagde: »Kom!« Peter trådte ud af båden og gik på vandet hen til Jesus.

Men da han så den stærke storm, blev han bange, og han begyndte at synke og råbte: »Herre, frels mig!« Straks rakte Jesus hånden ud, greb fat i ham og sagde: »Du lidettroende, hvorfor tvivlede du?«

Da de kom op i båden, lagde vinden sig. Og mændene i båden kastede sig ned for ham og sagde: »Sandelig, du er Guds søn.«

Matt 14,22-33

Amen

Prædiken:

Jesus nødte – tvang sine disciple til at selje i forvejen. Hvorfor mon? Fordi han selv havde brug for at bede til sin Fader og få styrke. Eller fordi han ind i mellem i vores liv tvinger os ud på gyngende grund hvor der er farligt, for at vi skal vende os til ham og tro på ham, at det skal nok gå. Ja.

Heldigvis kom han ud for at hjælpe dem i havsnød. Men de blev bange og troede han var et spøgelse, men Jesus sagde til dem, at de skulle slappe af, for det var jo ham.

Peter var dog skeptisk og sagde til Jesus hvis det virkelig var ham, skulle han befale ham at gå ud til ham på vandet og det gjorde Jesus. Og Peter troede på ham, lige indtil han så, hvor farligt vandet var, så mistede han troen og var ved at synke.

Men Jesus greb ham og spurgte, hvorfor han mistede troen? Det er der ikke umiddelbart et svar på men disciplene kastede sig for Jesus og bekendte, at han sandelig er Guds søn.

Hvad kan vi lære af denne fortælling på 4. søndag efter Helligtrekonger?

Jesus kalder os nogle gange ud, hvor vi ikke kan bunde, for at lære os mere om, hvem han selv er og styrke os i troen.

Man kan sige at i grunden er al kristen tro en vandring på dybt vand, et spring ud på de 70.000 favne vand, som Søren Kierkegaard formulerede det, der hvor vi må slippe kontrollen og hengive os til Gud.

For Kierkegaard er angst en naturlig del af det at være menneske, og både sygdom og frihed kan findes i angsten. Men hvornår gør "angst" mennesket sygt, og hvornår sætter det mennesket fri?

Flere og flere danskere får i disse år diagnosen "angst". At angst er en diagnose betyder, at angst opfattes som en sygdom, vi må kureres for.

For Kierkegaard er angsten eksistentiel. Søren Kierkegaard opfattede angst som mere end en sygdom, der rammer nogle af os. For Kierkegaard er "Begrebet Angst" en helt naturlig del af den menneskelige eksistens. Den skal ikke helbredes med medicin, for angst er så naturlig en del af vores sind.

Men hvornår bliver angst så noget, der plager os som en sygdom? Og hvad kan kuren være? Svaret er, at friheden både er angstens rod og kur.

Kierkegaard anså mennesket for at være frit. Men det er ikke uden problemer at være født fri, fordi det betyder, at man gang på gang oplever at fejle eller ikke at slå til. Man er fri til at synes og mene, hvad man vil og dermed også finde ud af, at man har kastet sig ud på dybt vand og ikke kan bunde, man gør fejl.

Det kan være, at man kommer til at sige noget, som man først bagefter opdager, at en anden blev ked af. Det kan også være, at man glemmer at ringe til sin ensomme gamle exsvigermor, fordi man havde for travlt med sit eget.

Når mennesket er frit, begår det fejl af egen fri vilje, og når vi opdager dét, kan vi blive angste.

Kierkegaard mener, at erfaringen af, at vi har "frihed og fejler" giver angst for, at vi fejler igen. For hvis vi er frie til at gøre, som vi vil, hvorfor fejler vi så gang på gang og bliver måske endda skyld i ondskab? Med andre ord: Muligheden for, at vi måske fejler og i hvert fald burde gøre noget anderledes, vækker angsten i os.

Angst er således anderledes end frygt. Frygt har et objekt, og man kan sige, hvad man er bange for. Angsten har ikke et objekt, for det handler om de ukendte muligheder eller skulle jeg sige handlemåder, der følger med at være et frit menneske.

Men hvornår bliver angst en sygdom? Når mennesket opdager sine fejl, kan det føre til, at man bliver fanget i angeren. Den angst kalder Kierkegaard for 'angst for det onde'.

For at blive fri må mennesket, ifølge Kierkegaard, lære at forholde sig til angsten for friheden. For at komme fri af angstens spind er det nødvendigt at møde tilgivelse fra andre og ikke mindst sig selv. Tilgivelse er det, der sætter mennesket fri af den angst, der kommer efter oplevelsen, af at have fejlet.

Hvis man lærer at forholde sig til sin angst på en måde, der ikke fanger én i enten anger eller angst for at fejle igen, vil man komme langt. Man må slippe forestillingen om at være fuldkommen og i stedet stå være ved sin fejlbarlighed. Og så må man tro på, at det nok skal gå alligevel, og at man bliver tilgivet både af Gud, af sig selv og andre, når det ikke gør.

Eller som biskoppen i sin ordinationstale til mig formulerede det:

Bølgerne slår ind over kirkeskibet, så det er lige ved at fyldes. Vi mærker presset og frygter, at skibet og vi selv går ned. Det kan være foranlediget af et voldsomt stormvejr, hvor forskellige perspektiver, meninger og interesser brydes – på de sociale medier kaldes det fx en shitstorm.

Presset på den enkelte kan blive for stort. Så siger vi, at man går ned. Man kan gå ned med stress eller gå ned med depression. Jeg tænker, at I lige som de fleste mennesker har oplevet, at der har været perioder af jeres liv, hvor der kom en voldsom hvirvelstorm, og bølgerne slog ind over jer, så I frygtede at gå ned. Ligesom Peter mistede sin tro på vandet og var ved at synke.

Det kan også være et konkret stormvejr, der kan ramme os, når vi er på vandet. Har man en gang siddet i en båd, der gynger faretruende, mens bølgerne står op om rælingen, så er det ikke svært at forstå disciplenes panik og angst for at gå ned. Når vi oplever, at bølgerne slår ind over os, så er det såre menneskeligt at blive grebet af angst og frygte, at vi er ved at gå ned.

Når vi oplever, at bølgerne slår ind over os, og vi frygter at gå ned, så er den bedste medicin at rette fokus mod Jesus, som siger: det er mig, frygt ikke! Selvom kirkeskibet ind i mellem gynger faretruende og bølgerne slår ind over rælingen, så er vi ikke alene ombord. Jesus, vi tjener, er med og der er plads til os alle. Og så lægger bølgerne sig altid.

Vi har friheden til at handle og agerer. Livet er ikke nemt og der er masser af muligheder for at vi kan gøre noget dumt, men altid vil Gud være der og støtte os, hjælpe os, tilgive os når vi nu begik en fejl, angre og trække os op igen.

Amen